(باسى 2 ـ بەتتە)

التنشى، "حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ ۋلكەن ساباقحاناسىن" اشتى. ۋاكىلدەردىڭ حالىق ارىسىنا تامىر تارتۋ ابزالدىلىعىن، كاسىپتىك سۇيەنىش ابزالدىلىعىن ساۋلەلەندىرىپ، ۋاكىلدەرگە لەكسيا سويلەتىپ، ساياساتتان، زاڭنان ۇگىت ـ لەكسيا سويلەتىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ احۋالىن تانىستىرىپ، قىزمەت مىندەتىن وتەۋ جاعىنان تاجىريبە اۋىستىرىپ، ۋاكىلدەردى مىندەت ارقالاۋعا، ءىس تىندىرۋعا جىگەرلەندىردى، ءسويتىپ، قىزمەتتىڭ ايىق السىن جەبەدى. جەتىنشى، حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ەسكىنى اشۋ ۇستاۋ كۇنى قيمىلىن وزدىردى.ءار سالادىعى ازاماتتاردىڭ ۋاكىلدەرىن حالىق قۇرىلتايى ورگانىنا كەلىپ، حالىق قۇرىلتايى قىزمەتىن بىلۋگە، تۇراقتى كوميتەتتىڭ ماجىلىسىنە سىرتتاي قاتىناسۋعا ۇسىنىس ەتىپ، حالىق جۇرتشىلىعىمەن بايلانىس جاساۋدىڭ تىڭ كوپىرىن سالىپ، حالىق جۇرتشىلىعىنىڭ حالىق قۇرىلتايىمەن بىرگە قىزمەتتەردى باقىلاۋعا قاتىناسۋ تىڭ تەڭكەسىن قۇرىپ، قوعامدا قىزۋ اڭىس تۋدىرىپ، ساياسي ونىمدىلىكتىڭ، قوعامدىق ونىمدىلىكتىڭ، جۇرتشىلىق پىكىرى ونىمدىلىگىنىڭ يكەمدى بىرلىگىن قولعا كەلتىردى. سەگىزىنشى، حالىق قۇرىلتايى قىزمەتىنەگى نەگىزگى ماحانيزمىن كەمەلدەندىردى. ايماقتىق، وبلىستىق، قالالىق حالىق قۇرىلتايى قىزمەت بايلانىس ءماجلىسى، حالىق قۇرىلتايىنىڭ ارناۋلى كوميتەتتەرىنىڭ قىزمەت اڭگىمە ءماجلىسى، ءار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايى كادرلارىن تاربيەلەۋ سىندىلاردى ءتۇزىم سيپاتتى ورنالاستىرىپ، ءار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايلارىنىڭ بايلانىس جاساۋىن، تاجىريبە اۋىستىرۋىن كۇشەيتىپ، قىزمەتتە تىعىز سايكەسپ، يدەيالىق جاقتان شىنايى تىلەكتەس بولىپ، قىزمەت جاعىندا جۇدىرىقتاي جۇملىپ، حالىق قۇرىلتايى قىزمەتىنىڭ تۇلعالىق ونىمدىلىگىن كۇشەيتتى.

ەكىنشى، باس نسانانى جۇزەگە اسىرۋ ءۇشىن زاڭمەن جونگە سالۋ تىرەگىن ازىرلەۋگە تاباندى بولىپ، زاڭ ەرەجە شىعارۋ قىزمەتىنە تاعى دا تىڭ پاراق جازدى

تۇراقتى كوميتەتتىڭ زاڭ ەرەجە شىعارۋدى مەتتى يگەرۋى مەملەكەتتىڭ ماڭىزدى ساياسي قيمىلى، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ مەملەكەتتى زاڭ بويىنشا جاپىاي جونگە سالۋ جوننەدەگى جاڭا ۇستانىمىن، جاڭا يدەياسىن، جاڭا ستراتەگياسىن ىسكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، جۇڭگوشا سوتسيالىستىك زاڭ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۋدى كوزدە ۇستاپ، پارتكوم باسشىلىق ەتەتىن، حالىق قۇرىلتايى جەتەكشى بولاتىن، ۇكىمەت سۇيەنىش بولاتىن، ءارقايسى جاق قاتىساتىن زاڭ ەرەجە شعارۋ قىزمەت جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن دايەكتىلەندىرۋدى، تياناقتاندىرۋدى زاڭ ەرەجە شعارۋدىڭ ماڭىزدى ءورىسى ەتۋدەن جازباي، زاڭ ەرەجە شعارۋ ساپاسىنا كەپىلدىك ەتۋ العى شارتىندا، زاڭ ەرەجە شعارۋ قادامىن جەدەلدەتىپ، قوعام ورنقتىلعى مەن بايانىدى تىنىشتىق باس نسانىنىڭ جۇزەگە اسىرۋدا زاڭمەن جونگە سالۋ نەگىزىن بەكەمدەدى. ءبىر جىلدان بەرى، اۋتونوميالى رايوننىڭ زاڭ ەرەجەلەرىنەن 5 نۇسقانى شعارىپ جانە وزگەرىس ەنگىزىپ، جەرگىلىكتى 22 زاڭ ەرەجەنى تەكسەرىپ بەكىتىپ، زاڭ شعارۋ قىزمەتىن ءتىپتى دە كەمەلدەندىردى، ءتىپتى دە ساپالاندىردى.

(1) ماڭىزدى سالالاردا زاڭ ەرەجە شعارۋدى اناعۇرلىم كۇشەيتتى. اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋدى كوزدە ۇستاپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۋىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىن، اۋىل ـ قىستاقتى وسىزاماندىرۋدا بەلسەندى رولىن ءتىپتى دە جاقسى ساۋلەلەندىرۋگە ءتيىمدى بولدى. جاراتىلىستىق ايىاتتاردان ساقتانۋدىڭ جانە ونى جونگە سالۋدىڭ مەملەكەت جوسپارىنا، حالىق تۇرمىسىنا قاتىستى بولاتىندىعىن كوزدە ۇستاپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ گەولوگيالىق ايىاتتاردان ساقتانۋ، ونى جونگە سالۋ ەرەجەسىن جاساپ، بۇكىل قوعامنىڭ گەولوگيالىق ايىاتتاردان ساقتانۋ، ونى جونگە سالۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋ، حالىق جۇرتشىلىعىنىڭ ءومىرى مەن مال ـ مۇلىك امانداعىن جانە مەملەكەت حاۋىپسىزدىگىن قورعاۋ ءۇشىن زاڭمەن جونگە سالۋ قامتاماسىزدىعىن ازىرلەدى. ايدىس اۋرۋنان ساقتانۋ جانە ونى ەمدەۋدىڭ حالىقتىڭ ترىشىلىگى مەن سالامات ىنتىعىنا، قوعامنىڭ جاراسىمدىلىعىنا، ورنقتىلعىنا قاتىستى بولاتىندىعىن كوزدە ۇستاپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ ايدىس اۋرۋنان ساقتانۋ جانە ونى ەمدەۋ ەرەجەسىنە وزگەرىس ەنگىزىپ، زاڭمەن جونگە سالۋ كۇشى ارقىلى ايدىس اۋرۋنىڭ قاتەرىن تىزگىندەۋگە، سالامات شينجياڭ قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋگە ءتيىمدى بولدى. قالا قۇرىلىسىن، ەكونوميكانى دامىتۋدا قاتىناستى الدىمەن دامىتۋدى كوزدە ۇستاپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ تاس جول قۇرىلىسى ينجەنەريالىنىڭ ساپاسىن باقىلاۋ ـ باسقارۋ ەرەجەسىن جاساپ، قاتىناستا معىم رايون قۇرۋدى ىلگەرىلەتتى. سونىمەن بىرگە، قوعام ورنقتىلعى مەن بايانىدى تىنىشتىق باس نسانىنىڭ تالابىنا ساي، اۋتونوميالى رايونىمىز قازىر اتقارىپ وتىرعان جەرگىلىكتى زاڭ ەرەجەلەردى جاپىاي اداقتاپ، 120 زاڭ ەرەجەنى وزگەرىس ەنگىزۋ، كۇشىنەن قالدىرۋ تىزىمدەگىنە ەنگىزدى ءارى 5 زاڭ ەرەجەنى كۇشىنەن قالدىرۋ ۇيعارىمىن جاساپ، زاڭ ـ ءتۇزىمنىڭ بىرلىگىن قورعاپ، زاڭمەن جونگە سالۋدىڭ بەدەلىن ايگىلەدى؛ قازىر اتقارىلىپ وتىرعان 500 زاڭنىڭ، زاڭ ەرەجەنىڭ از ۇلت تىلىندەگى اۋدارماسىن تەكسەرىپ، تەكسەرۋ قىزمەتىن تۇتاستاي ورىندادى.

(2) زاڭ ەرەجە شعارۋ ساپاسىن اناعۇرلىم جوعارىلاتتى. زاڭ ەرەجە شعارۋ ساپاسى زاڭمەن جونگە سالۋ كۇشىنە تىكەلەي قاتىستى بولاتىندىعىن مەتتى يگەرىپ، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ جانە ونىڭ تۇراقتى كوميتەتىنىڭ زاڭ ەرەجە شعارۋ ەرەجەسىنە وزگەرىس ەنگىزىپ، زاڭ ەرەجە شعارۋ مەحانيزمىن جانە ءتارتىبىن اقاۋسىزداندىردى. پارتيانىڭ زاڭ ەرەجە شعارۋ قىزمەتىنە بولعان باسشىلىعىنا تاباندى بولىپ، حالىق قۇرىلتايىنىڭ جانە ونىڭ تۇراقتى كوميتەتىنىڭ زاڭ ەرەجە شعارۋ قىزمەتىندەگى جەتەكشىلىك رولىن شىنايى ساۋلەلەندىرىپ، زاڭ ەرەجە شعارۋ جوننەن تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋدى، باعالاۋدى جانە بايلانىس جاساپ اقىلداسۋدى كۇشەيتىپ، زاڭ ەرەجە شعارۋداعى تاقىرىپ تاڭداۋ، العاشقى نۇسقاسىن جازۋ، قاراپ شعۋ بۇيىندارىن قاتاڭ يگەرىپ، شىنايى زاڭ ەرەجە شعارۋعا، پايدالانۋعا ىڭعايلى زاڭ ەرەجە شعارۋعا كەپىلدىك ەتىپ، يگى زاڭ ارقىلى تاماشا جونگە سالۋدى قامتاماسىزداندىردى. عىلمي زاڭ ەرەجە شعارۋعا، دەموكراتيالى زاڭ ەرەجە شعارۋعا، زاڭ بويىنشا زاڭ ەرەجە شعارۋعا تاباندى بولىپ، رەفورما شەشىمدەرى مەن زاڭ ەرەجە شعارۋ شەشىمدەرىنىڭ ءوزارا بىرلىگىن ساباقتاستىرۋعا تاباندى بولىپ، سوتسيالىستىك وزەگىنە قۇن كوزقاراسىن زاڭ ەرەجە شعارۋمەن توعىستىرۋدان جازباي، زاڭدا بەلگىلەنگەن ۇقىق شەگى مەن ءتارتىبى كولەمىندە قاتاڭ زاڭ ەرەجە شعارىپ، وبيەكتيۋ زاڭدىلىققا بويسۇنىپ جانە ونى ايگىلەپ، حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى مەن حالىق جۇرتشىلىعىنىڭ زاڭ ەرەجە شعارۋ قىزمەتىنە قاتىسۋىن كەڭەيتىپ، شعارىلعان زاڭنىڭ باعىتتامالىلىعىن، دەر كەزىندىگىن، جۇيەلىلىگىن، مەڭگەرىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، شعارىلعان زاڭ ەرەجەنىڭ پارتيانىڭ قۇاتتاماسىن ايگىلەۋىنە، نەگىزگى زاڭنىڭ، زاڭداردىڭ رۋحىنا ۇيلەسۋىنە، حالىقتىڭ قولداۋىنا يە بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

(3) زاڭ ەرەجەلەردى بەكىتىرۋ قىزمەتى ورەسىن اناعۇرلىم ءوسىردى. "ەكى ءماجلىس، ءبىر القا" مەحانيزمىن ورناتىپ، جەرگىلىكتى زاڭ ەرەجە شعارۋ كاسىپتىك ءماجلىسى، قىزمەت اڭگىمە ءماجلىسى جانە تاربيەلەۋ كۇرسى سياقتى تاسىلدار ارقىلى رايونعا بولىنگەن قالالاردىڭ، اۋتونوميالى وبلىستاردىڭ، اۋتونوميالى اۋداندار دىڭ زاڭ ەرەجە شعارۋ قىزمەتىنە جەتەكشىلىكتى كۇشەيتىپ، زاڭ ەرەجە شعارۋ قىزمەتىنىڭ بىرىككەن كۇشىنىڭ قالىپتاسۋىن ىلگەرىلەتتى. زاڭ ەرەجەلەردى بەكىتىرۋ قىزمەتى ءتارتىبىن كەمەلدەندىرىپ، تەكسەرۋ وتكەلىن الدىعا جىلجىتىپ، بەكىتىلگەن ماڭىزدى زاڭ ەرەجەلەردى سول جەردىڭ وزىندە تەكسەرىپ ـ زەرتتەپ، بەكىتىلگەن زاڭ ەرەجەنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتتى. زاڭ ەرەجەلەردى قاتاڭ تەكسەرىپ بەكىتىرىپ، زاڭ ەرەجەلەردىڭ "دىمكاستىق وتكەلىن" مۇلدە بولعىزبادى. وڭىرلەر سايكەسە زاڭ شعارۋعا نزدەنىس جاساپ، قاتىستى جەرگىلىكتى ورىننىڭ كەلەلى جاعدايدى شعار ءتۇيىن ەتۋىن، ءۇزارا قامقورلىق جاساپ، كومەك ءبولۋىن، جەرگىلىكتى مۇددە بايلانىسىن جەڭۋىن ىلگەرىلەتىپ، سايكەسە زاڭ شعارۋ ارقىلى وڭىرلەردىڭ ورنقتى دامۋىن ىلگەرىلەتتى.

(4) تەكسەرىپ ەستەلىككە الۋ قىزمەتىن اناعۇرلىم ىلگەرىلەتتى. تەكسەرىپ ەستەلىككە الۋ ءتۇزىمىنىڭ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، تەكسەرىپ ەستەلىككە الۋداعى بىرلەسۋ نەگىزىن مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، تەكسەرىپ ەستەلىككە الۋ ينفورماتسيا تەكشەسىن قۇرىپ، ولشەمدى حۇجاتتاردىڭ زاڭدى بولعاندىعىن، ۇيلەسىمدىلىگىن تەكسەرۋدى كۇشەيتىپ، مەملەكەتتىڭ زاڭ ـ ءتۇزىم بىرلىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى. ءبىر جىلدان بەرى، ولشەمدى حۇجاتتاردان 41 نۇسقاسىن ىرىقتىلمەپەن تەكسەردى.

ءۇشىنشى، باس نسانانى جۇزەگە اسىرۋعا قىزمەت وتەۋ قاماتاماسىزدىعىنان جازباي، باقلاۋ قىزمەتىنىڭ ونىمدىلىگى ءتىپتى دە كورىنەكتى بولدى

تۇراقتى كوميتەت حالىق قۇرىلتايىنىڭ باقلاۋ جۇيەسىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولىگى دەگەندى مەتتاپ يگەرىپ، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ باسشىلىعنان جازباي، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن، اسىرەسە، قوعام ورنقتىلعى مەن بايانىدى تىنىشتىق باس نسانىنىڭ دايەكتىلەندىرۋدەن، تياناقتاندىرۋدان جازباي، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ ماڭىزدى قىزمەت ورنالاستىرۋلارىن دايەكتىلەندىرۋدەن، تياناقتاندىرۋدان جازباي، باقلاۋ تاباندىلىعىن كۇشەيتىپ، باقلاۋ ونىمدىلىگىن ءوسىرىپ، پارتيانىڭ شەشىمدەرىنىڭ، ورنالاستىرۋلارىنىڭ دايەكتىلەنۋدىنە، تياناقتانۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. نەگىزگى زاڭ مەن زاڭداردىڭ ءونىمدى اتقارىلۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. حالىق مۇددەسىنىڭ قورعالۋىنا جانە جۇزەگە اسىرىلۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. ءبىر جىلدان بەرى 9 زاڭنىڭ، زاڭ ەرەجەنىڭ اتقارىلۋ احۋالىن تەكسەرىپ، 18 ارناۋلى قىزمەت مالىمەتىن تىڭداپ، قاراپ شعىپ، 2 رەت ارناۋلى تاقىرىپتا كەڭەس بەرۋگە ۇيىمداستىرىپ، 25 ارناۋلى تاقىرىپتا تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، باقلاۋ قىزمەتى ءتىپتى دە تەبىندى، ءتىپتى دە ءونىمدى، ءتىپتى دە بەدەلدى بولدى.

(1) ورنقتىلىق قىزمەتىن باقلاۋدى پارمەندى كۇشەيتتى. زاڭ قارۋى مەن باقلاۋ كۇشىنەن بەلسەندى پايدالانىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ورنقتىلىقتى قورعاۋ كەشەندى شاراسىنىڭ ۇستىندە تياناقتانۋىن، ناقتىلانۋىن ىلگەرىلەتىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ورنقتىلىقتى قورعاۋ قىزمەتىنىڭ ۇدايىلانۋىن، ۇزاق ونىمدىلىگىن جەدەلدەتتى. اۋتونوميالى رايوننىڭ ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ەرەجەسىندەگى زاڭنىڭ اتقارىلۋىنا تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، قاتىستى جاقتاردىڭ زاڭمەن جونگە سالۋ وي جەلىسى مەن زاڭمەن جونگە سالۋ ءتاسىلىن ىلگەرىلەتىپ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسىن زاڭ بويىنشا ورىستەتىپ، ءدىني ۇشقارى يدەيانىڭ ءسىڭىپ كىرىپ ءورشۋىن باتىل تەجەدى. اۋتونوميالى رايوننىڭ شەكارا باسقارۋ ەرەجەسىنە زاڭ اتقارۋ بويىنشا تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، قاتىستى جاقتاردى تۇتاس تۇلعالىق مەملەكەت حاۋىپسىزدىگى كوزقاراسىن بەرىك ورناتۋعا قۇزاپ، شەكارا قۇرىلعىلار قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، شەكارانى كۇشەيتىپ، قورعانىستى بەكەمدەيتىن بىرىككەن كۇشىن ۇيىستىرىپ، شەكارا رايوندى باسقارۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، حالىق جۇرتشىلىعىنىڭ شەكارادان قالىپتى كىرىپ ـ شىعۋ قيمىلىن زاڭ بويىنشا قامتاماسىزداندىرىپ، شەكارادان زاڭسىز كىرىپ ـ شىعۋدان قاتاڭ ساقتانىپ، شەكارا رايوننىڭ جاراسىمدىلىعىن، ورنقتىلىعىن قورعادى. تارباعاتاي ايماعىنىڭ ۇلتتار ىنتىماعى قىزمەتىنە ىشكەرىلەي تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ورتاق تۇلعا تانىمىن سومداۋىن تابىستى تاجىريبەلەردى كۇش سالا كادەگە جاراتىپ، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ شەشىم جاساۋى ءۇشىن پايدالانۋ ماتەريالىمەن قامدادى.

(2) ەكونوميكالىق قىزمەتتەردى باقلاۋدى پارمەندى كۇشەيتتى. شي جينپيڭنىڭ جاڭا داۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىستىك ەكونوميكا يدەياسىن ىسكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، جاڭا داۋىر ۇستانىمىن دايەكتىلەندىرىپ، قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورمانى نەگىزگى جەلى ەتۋدەن جازباي، اۋتونوميالى رايون جوسپارىنىڭ جانە ەەسبىنىڭ اتقارىلۋ احۋالى جوننەدەگى مالىمەتتى، قازىنالىق باقلاۋ قىزمەتى جانە قازىنالىق باقلاۋدا تەكسەرىپ شىققان ماسەلەلەردى تۇزەتۋ ـ وزگەرتۋ احۋالى جوننەدەگى مالىمەتتى تىڭداپ جانە قاراپ شعىپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ 2018 ـ جىلعى سوڭعى ەسەبى مەن 2019 ـ جىلعى ەەسبىن رەتتەۋ جوباسىن تەكسەرىپ بەكىتتى، حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلدەرىن اۋتونوميالى رايوننىڭ ءتۇيىندى نىسان قۇرىلىستارىنىڭ احۋالىن تەكسەرۋ، قاتىستى جاقتاردىڭ جاسىل تاۋ، تۇنىق سۋ ـــ باعالى بايلىق، مۇزدىقتار مەن قارلى القاپتار دا باعالى بايلىق دەيتىن ۇستانىمدى بەرىك ورناتۋدىڭ ىلگەرىلەتىپ، ەكولوگيانىڭ ەڭ تومەنگى شەگىن، قىزىل سىزىعىن باتىل ساقتاپ، كورىكەم شينجياڭ قۇرۋعا قۇلشىندى.

(4) حالىق تۇرمىسى قىزمەتىن باقلاۋدى پارمەندى كۇشەيتتى. ورنقتىلىق، داۋ، حالىق تۇرمىسى ءبىر تۇلعا ەكەندىگىنەن جازباي، حالىق تۇرمىسىمەن بىتە قايناسۋ جوننەن باقلاۋ جۇرگىزىپ، حالىق جۇرتشىلىعىنىڭ تابىس سەزىمىن، باقىت سەزىمىن، حاۋىپسىزدىك سەزىمىن كۇشەيتتى. جۇمىسىتاندىرۋدى جەبەۋدى حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىزداندىرۋدىڭ، جاقسارتۋدىڭ ءبىرىنشى كەلەلى ءىسى ەتۋدەن جازباي، اۋتونوميالى رايوننىڭ جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەردىڭ ەڭبەك ـ ۇقىق مۇددەسىنىڭ قامتاماسىزداندىرىلۋ ەرەجەسىنە زاڭ اتقارۋ بويىنشا تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، كاسىپ ارقىلى ادامدارىن ورنالاستىرۋ، كاسىپ ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدى جەبەدى. وقۋ ـ اعارتۋدى الدىمەن دامىتۋعا تاباندى بولىپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ وقۋ الدىنداعى تاربيە قىزمەتى احۋالى جوننەدەگى مالىمەتتى تىڭداپ جانە قاراپ شعىپ، ارناۋلى تاقىرىپتا كەڭەس بەرىپ، قاتىستى جاقتاردىڭ جۇرتشىلىعىنىڭ بالاباقشاسى بولۋ تىلەگىن ءتىپتى دە قاناعاتتاندىرۋدىن ىلگەرىلەتتى. دەنساۋلىق ـــ تاماشا تۇرمىستىڭ ەڭ نەگىزگى شارتى ەكەندىگىنە تاباندى بولىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ ساپا حاۋىپسىزدىگى زاڭى مەن اۋتونوميالى رايوننىڭ اتقارۋ ءادىسىن زاڭ اتقارۋ بويىنشا تەكسەرۋدى ەكىنشى جىلى جالعاستىرىپ ورنىستەتىپ ءارى ارناۋلى تاقىرىپتا سۇراق سۇراپ، اۋتونوميالى رايونمىزداعى ەمدەۋ بىرىككەن تۇلعالىسىنىڭ اۋتونوميالى جوننەدەگى مالىمەتتى تىڭداپ، قاراپ شعىپ، سالاماتتى شينجياڭ ستراتەگياسىنىڭ اتقارىلۋىن ىلگەرىلەتتى. ماداەنيەت جاعىنان حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ ينجەنەريالىن ىلگەرىلەتۋدەن جازباي، الۋمەتتىك ماداەنيەتتەن قىزمەت وتەۋدى قامتاماسىزداندىرۋدا زاڭ اتقارۋ بويىنشا تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، قاتىستى جاقتاردىڭ بۇۋقارانىڭ ماداەني تۇرمىسىن باينىتۋىن ىلگەرىلەتىپ، ءار ۇلتتىڭ ورتاق رۋحانى مەكەنىن قۇردى.

(5) ءادىلىا قىزمەتىن باقلاۋدى پارمەندى كۇشەيتتى. ءادىلىا ورگاندارىنىڭ ۇقىعىن زاڭ بويىنشا دۇرىس جۇرگىزۋدىڭ قولداپ جانە قامتاماسىزداندىرىپ، سوت مەكەمەسىنىڭ قىلمىستىق ىستەر سوتى قىزمەتى احۋالىن كۇشەيتۋ جوننەدەگى مالىمەتتى، پروكۋراتۋرانىڭ الۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىمدارىنا پروكۋرورلىق قىزمەت احۋالى جوننەدەگى مالىمەتتى تىڭداپ، قاراپ شعىپ، قوعامدىق ادىلدىكتى، ادىلەتتىكتى قورعادى، قوعامنىڭ جاراسىمدىلىعنا، ورنقتىلعنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. حالىق زادسەداتەلدار زاڭنا زاڭ اتقارۋ بويىنشا تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، ازاماتتاردىڭ زاڭ بويىنشا سوت قيمىلىنا قاتىناسۋىن قامتاماسىزداندىرىپ، ءادىلىانىڭ ادىلدىگىن جەبەدى. زاڭعا، ارىزعا ساياتىن ارىز ـ تالاپ ماسەلەلەرىنە مۇقيات قاراپ، قايشىلىقتار مەن داۋ ـ شارلاردى بەلسەندىلىكپەن باسەڭدەتىپ، جۇرت تىلەگىنە قول جەتكىزدى جانە ۇيىستىردى.

(6) باقلاۋدىڭ ناقتى ونىمدىلىگىن پارمەندى كۇشەيتتى. حالىق قۇرىلتايىنىڭ باقلاۋى ەگەر قاتاڭ، تەبىندى بولماسا، ورنى وگەيسىتىندىگىن جانە مىندەتتى وتەلمەيتىندىگىن تولىق تانىپ، باقلاۋ مەحانيزمىن اناعۇرلىم كەمەلدەندىردى، باقلاۋ ءادىسىن جاقسارتتى، ماسەلەنى باعدار ەتۋدەن جازباي، شىنداپ كىرىسۋگە، قيىندىققا قارسى ۇمتىلۋعا باتىلدىق ەتىپ، قىزمەتتىڭ جاقسارۋىن، ماسەلەنىڭ شەشىلۋىن شىنايى ىلگەرىلەتتى. زاڭنىڭ اتقارىلۋىن تەكسەرۋدە زاڭ مەن زاڭ ەرەجەلەردى ارقاۋ ەتە وتىرىپ ماسەلەلەردى تابۋدان جازباي، ونىڭ "زاڭدىق شارلاۋ" داعى وتكىر سەمسەرلىك رولىن ساۋلەلەندىردى. ۇكىمەتتىك، باقلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتىنىڭ، سوتتىڭ، پروكۋراتۋرانىڭ قىزمەتىن شىنايى باقلاپ، شىنايى قولداپ، باقلاۋ بارىسىندا قولداۋ كورسەتتى. باقلاۋ نىساندارىن تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋدى كۇشەيتىپ، تۇراقتى كوميتەت ءماجلىسىنىڭ قاراپ شعۋ ساپاسىن جوعارىلاتتى. ۇزدىكسىز باقلاۋدى، ءجىتى باقلاۋدى كۇشەيتىپ، باقلاۋ قىسىم كۇشىن شىنايى قالىپتاستىرىپ، قىسىم كۇشتى قىزمەتتەردى جاقسارتۋدىڭ قوزعاۋشى كۇشىنە اينالدىردى.

(جالعاسى 4 ـ بەتتە)